

Վալերիայ և կղերականք իւր ընկալան զնա եկեղեցական մեծ հանդիսիւ 'ի դրանէ քաղաքին մինչ 'ի Տաճարն Ս. Յարութեան խուռն բաղմութեամբ ժողովրդոց . չըջեցաւ նա ջերմեռանդութեամբ յամենայն տնօրինական տեղիս , պատուեաց զեկեղեցիս եւ զեկեղեցականս ըստ իւրաքանչիւր կարգի և աստիճանի , շնորհեաց Յովհաննու Պատրիարքին Հայոց իբրեւ ընծայ մատանի ծանրագին , յորոյ վերայ գրեալ էր անուն Նորին մեծութեան , և այսպիսի ուրախութեամբ դարձ արար անդրէն 'ի Յոսպէ , և անտի յաշխարհն իւր : Սա եղև Կայսր Մեքսիքայի , բայց թշնամիք նորա սպանին 'ի հարուածս հրացանի :

Քիրիլոս Յոյն Պատրիարքն Նրուսաղէմի յետ ընդունելոյ զերկոսին հրովարտակս ( Խաթթի Շէրիֆ ) 'ի Սուլթան Մէճիտ Արքայէ , զոր անուանեցին Statu-quo , յորոց երկրորդին թարգմանութիւնն եղաք 'ի նախընթաց դըլուխն , հակառակ լատինական պաշանջմանց դարձ արար յերուսաղէմ . և միաբանք իւր եկեղեցական փառօք և հանդիսիւ ընկալան զնա՝ տարեալ 'ի Տաճարն Ս . Յարութեան , ուր կատարեցան աղօթք և խնդրուածք վասն կենաց Արքայի : Իսկ Հայք թէպէտեւ գրեցին յայնժամ 'ի Դուռն վասն այսր գիպուածոյ , և խնդրեցին պաշտպանութիւն սեփականութեան իւրեանց , այլ չահեցան եւ ոչ ինչ , միայն Թեփէթէն Եպարքոսին շատացան . որոյ վասն Յոյնք յամենայն դէպս զինեցան և զինին ցարդ ընդդէմ Հայոց՝ յեցեալ 'ի զօրութիւնս այնր հրովարտակաց : Սակայն աստի առաւել սաստկացաւ վէճն վասն Ս . Տեղեաց երուսաղէմի , զի Պիոս Թ . Պապն Հռոմայ խորհրդով Լատին Պատրիարքին երուսաղէմի ստիպէր զԿայսրն Գաղղիոյ ըզնարդիոն Գ . առնուլ զբանալիս Ս . Տեղեաց՝ խոստացեալ նմա օծանել զինքն Կայսր Գաղղիոյ , եւ նաբովիոն թախանձէր զԴուռն Օսմանեան . բայց Նիկիոցս Կայսրն Ռուսաց 'ի պաշտպանութիւն եկեղեցւոյն Յունաց ոչ երբէք զիջաւ 'ի կամս Օսմանեանց , այլ միշտ ընդդէմ եկաց խորհրդոց եւ բանից նոցա . զի Դուռն պնդեալ կայր 'ի բանս իւր թէ՛ իմ է երկիրն՝ ում կամիմ նմա տամ ըզՍ . Տեղիս , որպէս յառաջագոյն ետու Յունաց , այժմ կամիմ տալ Լատինաց : Այսպէս երկու Պատրիարքունք յե-